

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 5841 Școl. 1914.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale și cătră toți învățătorii din arhidieceza ort.-română a Transilvaniei.

Articolul de lege XXXVII din 1913 pretinde ca elevii (băieți) cari au terminat cele șase clase ale școlii populare, să dea un examen special de absolvire care să le asigure, pe lângă censul de 2 cor. dreptul de alegător.

Modalitățile de tinere a acestor examene D-I ministru de culte și instrucțiune publică le-a stabilit, pe baza ȘȘ-ilor 3 și 5 ai legii citate, printr'o instrucție, apărută sub Nr. 57,729/1914.

În cele următoare, după ce părțile mai esențiale ale instrucției le-am făcut cunoscute și prin «Nota oficială» Nr. 5841 a. c. publicată în «Telegraful Român» Nr. 47 a. c., comunicăm organelor noastre mai amănunțit acele părți ale ei, cari ne privesc pe noi, întregindu-le cu unele dispoziții ce izvoresc din trebuințele noastre și din caracterul școlii noastre, și le îndrumăm să porceadă întocmai.

CAP. I

Comisarii.

Examenul final la școlile noastre confesionale le conduc bărbați exmiși de Consistor (§ 23).

Prin circ. Nr. 3714 a. c. și prin nota oficială Nr. 5841 a. c. am însărcinat cu conducerea acestor examene pe protopresbiterii tractuali. În caz de împiedecare d-nii protopresbiteri pot însărcina cu conducerea examenelor pe unii preoți mai distinși.

La aceste examene participă și exmiși ai d-lui ministru de culte și instrucție publică (iskolafelügyelő). La denumirea acestor exmiși pe seama școlii noastre se ține cont ca, întrucât e posibil, ei să aibă experiențe

în instruirea copiilor din școale de ale noastre (§ 4).

Intrucât D-I ministru ar numi de comisari indivizi cari stau în serviciul bisericii, decretul de numire li-l transpune prin autoritatea bisericească (§ 6).

Fiecare școală trebuie înștiințată din partea inspectorului regesc cu cel puțin 15 zile înainte despre termenul examenului, comunicându-i-se totodată și numele exmisului ministerial (§ 22).

Inspectorul regesc de școală, respective substitutul său, poate lua parte ca exmis ministerial la oricare școală din comitatul lui, exmișii speciali pot lua parte numai la acele școli pentru care au fost designați.

Exmișii ministeriali au dreptul de a controla școlile la care sunt exmiși, și în decursul anului întocmai ca vizitatorii de școale, (vezi circ. cons. Nr. 9913/1913), având să facă despre cele constatate raport inspectorului regesc (§ 14).

CAP. II

Examenul final.

La examenul final se admit:

1. elevii ordinari de clasa a VI,
2. acei elevi privațiști până la vârsta de 15 ani, cari:

a) au terminat cu succes cl. V. sau
b) au terminat cu succes cl. I. a unei școli secundare sau civile, sau
c) după terminarea clasei a IV. primare au terminat cu succes cl. I. la o școală de ucenici de meserie sau comerț, după care au mai petrecut un an de zile acasă.

Elevii privațiști trebuie să se anunțe la directorul școlii la care vor să dea examenul, până la 15 Ianuarie a anului respectiv. Elevii aceștia privațiști trebuie ținuți în evidență în protocoalele primare (înmatriculare) ale școlii (§ 17).

Acei tineri cari au împlinit vârsta de 12 ani după 1 Ianuarie 1914, așa-

dară după intrarea în vigoare a art. de lege XXXVII din 1913, se pot prezenta la examen și după ce trec de 15 ani, dacă satisfac celorlalte condiții din § 17. Examenul cu acești tineri se ține deosebit în prezența inspectorului regesc sau a substitutului acestuia, și la acea școală pe care o designează inspectorul. După puțină se va căuta ca ei să fie examinați la școale de același caracter cu cea pe care au cercetat-o la timpul său în mod regulat.

Acești elevi trebuie să se anunțe la inspectorul regesc până la finea lui Aprilie (§ 18).

Fiecare școală e datoare a înștiința prin oficiul protopopesc până la 1 Ianuarie st. v. a fiecărui an, numărul băieților de clasa a VI. Oficiile protopopești sunt datoare a înainta Consistorului până cel mai târziu la 10 Ianuarie rapoartele despre singuraticile școli, pentru ca consistorul să poată înștiința despre aceste inspectoratele regești.

Examenul final are să se ție la termenul fixat de exmisul ministerial în conțelegere cu comisarul consistorial, deosebit de examenele anuale ale celorlalte clase, și anume are să se ție la fiecare școală cu elevii ordinari și cu cei privațiști ai școlii respective. Se înțelege că cu elevii cari se supun la examenul de absolvire, nu se va mai ține examen și cu prilejul examenelor celorlalte clase (I—V).

La examen prezidează comisarul consistorial, dar e prescrisă în mod categoric și prezența exmisului ministerial.

Afară de aceștia iau parte la examen în mod oficial învățătorul școlii, respective învățătorul clasei VI, directorul școlar, catehetul, membrii școlii școlare, eventual alți exmiși ai autorității școlare confesionale (§ 23).

Scopul examenului final e să stabilească întrucât dezvoltarea intelectuală și cercul de cunoștințe al elevului de cl. VI atinge acel nivel general al culturii populare, care se poate atinge prin absolvirea școlii populare.

Examinarea se face în cadrul planului nostru de învățământ și se extinde asupra întreg materialului școlii populare și în special asupra materialului de clasa a VI; — în special însă trebuie să se constate:

1. E cultura religioasă-morală a elevului la un grad mulțumitor?

2. Știe elevul să cetească la înțeles în limba sa maternă și în limba maghiară și își poate exprima în graiu viu și în scris gândurile, în limba română și maghiară, conform gradului de cultură al școlii populare?

3. Are o iconă despre pământul patriei, despre locuitorii ei, despre trecutul ei, despre cele mai însemnate instituții ale vieții de stat și despre cele mai generale drepturi și datorii cetățenești?

4. Dispune de îndemănarea trebuitoare pentru rezolvirea celor mai necesare probleme de socotit și de măsurat, cari obvin în viața de toate zilele, și are destule cunoștințe despre materiile și forțele cari constituie viața economică?

Pentru constatarea cunoștințelor de ortografie li se dă elevilor să scrie o lucrare (concept) de 5—6 rânduri în limba română și în limba maghiară.

Pentru constatarea cunoștințelor din materialul școlii populare, elevii vor fi examinați întrucât se poate în grupuri și, anume, nu din fiecare obiect de învățământ separat, ci din cercurile de cunoștințe fixate în pct. 1—4 înșirate aci.

Din religiune elevii vor fi examinați deosebit, după confesiune, și anume de cătră catehet, respective de

FOIȘOARĂ.

Alianța lui Ștefan cel Mare cu Ungaria.

Din cartea acum apărută a dlui prof. univ. I. Ursu.
(Fine.)

Pe când însă regele Ungariei intra în scenă și întreprindea expediția contra Turcilor, regele Poloniei, celălalt suzeran al lui Ștefan, se mulțumea a interveni pe cale diplomatică, iar Papa a-l totușea prin vorbe frumoase¹, căutând să treagă profit din situația strămtorată a Domnului pentru catolicism. „Faptele tale contra Turcilor păgâni au adus atâta celebritate numelui tău, încât ești în gura tuturor”,² scria Papa către Ștefan. Dar s'a mărginit la aceste platonisme, de vreme ce sumele adunate pentru războiul contra Turcilor au fost expediate regelui Mătiaș, suzeranul lui Ștefan, care a exploatat situația feudală față de acesta, pentru a cere dela Sf. Scaun toate sumele adunate, ceea ce Papa, care avea nevoie de rege în luptele sale pentru extirparea eresiei din Boemia. Incuviințat, rezervând pentru ambasadorii lui Ștefan, cari se d-

seră la Roma pentru încasarea banilor, vorbe frumoase.¹

Venețienii însăși, deși aveau interes ca Turcii să aibă la Dunăre un dușman puternic, n'au dat la timp ajutor,² așa că în momentul primejiei Ștefan s'a văzut avizat la forțele proprii, cari erau firește în disproporție cu cele ale Sultanului, care avea cea mai bine organizată armată din vremurile acelea și crease în jurul Moldovei o rețea de state dușmane.

Expediția întreprinsă de Mătiaș, deși a avut ca rezultat cucerirea unei fortărețe de mare însemnătate și prădarea orașului Sebnica și a altor ținuturi, totuși n'a produs la Turci diversiune, de oarece Sultanul și a îndreptat forțele în contra Domnului Moldovei, căruiă avea să-i plătească polița pentru dezstrul dela Vaslui.

Situația destul de încordată între Ștefan și Ștefan, în urma evenimentelor din 1474 și în urma înfrângerii Pașei Soliman, a devenit și mai gravată din cauza chestiunii prizonierilor din Caffa evadați.

¹ Esarcu, „Ștefanu cellu Mare”, p. 30: „ab Summo Pontifici nihil impetrasse praeter verba...“ (1476, Maiu 6); „Mátyás Király levelei”, I, No. 234, p. 226; Macusev, „Monumenta Historica Slavorum Meridionalium”, t. I (Varșovia, 1874), p. 534. Scrisoare din 10 Martie 1475, din Roma: „sono stati qui quelli due ambasciadori di Stefano Vaivoda“.

² Esarcu, p. 42. În schimb Venețienii s'au obligat să dea subdicii anuale regelui din Buda: „...S'obliga il Senato d'esborsare sessanta mila scudi l'anno al valoroso Mattia Corvina“ (Sagredo „Memorie storiche de Monarchi ottomani“ 79).

Înainte de a părăsi Caffa, Pașa Ahmed alesese vreo 300¹ de tineri, în cea mai mare parte Italieni sau străini veniți la Caffa pentru afaceri, pe cari li încercă pe o corabie împreună cu multe averi destinate pentru Sultan. Tinerii au înțeles însă situația rușinoasă,² ce-i aștepta la Constantinopol în calitate de sclavi și au făcut un plan de scăpare, mai ales că mulți dintre ei cunoșteau locurile și meșteșugul corăbiilor. La momentul oportun au omorât pe Turcii, cari li escortau și au condus corabia la Cetatea Albă.³ Ștefan primi și puse mâna pe toate averile, cari fuseseră destinate pentru Sultan.⁴

Mahomet auzind de acestea deveni foarte furios și trimese un ambasador la Ștefan, ca să-i restituie corabia împreună cu tinerii și averile găsite în ea. Ștefan răspunde însă Sultanului, că el nu este obligat

¹ După Dlugosz ar fi fost 150 tineri (p. 534); după Baldassar de Piscia „Columna lui Traian“, 1876, p. 334 ar fi fost 120; credem însă mai probabil numărul dat de „Historia Turchesca“, care are detalii precise asupra acestui eveniment (p. 82).

² Cf. Dlugosz: „jevenes... aut lupanari destinatos“ (p. 534).

³ După Dlugosz și Baldassar de Piscia („Columna lui Traian“, 1876, p. 334) s'ar fi refugiat la Chilia. Un document din Pera cu data 23 Mai 1476 (Iorga, „Acte și fragmente“, p. 26) confirmă Cetatea Albă.

⁴ „Historia Turchesca“, p. 81; Agostino Giustiniani, „Annali de Genova“ (Genova 1537) p. 228; Uberti Folietae, „Historia Genovensis um libri XII“ (Genova 1585, p. 245); Relația lui Baldassar de Piscia spune că tinerii ar fi fost ținuți închiși de Ștefan.

să restituie corabia, întrucât porturile sale sunt libere, oricine având voie a intra și a pleca din ele după bună plăcere.¹

Răspunsul acesta a fost o nouă verigă la lanțul provocărilor din partea Domnului Moldovei și a contribuit în chip firesc la adâncirea prăpastiei dintre cei doi dușmani.

Pe lângă aceasta a mai contribuit de sigur la îndreptarea expediției spre Dunărea de jos și nu în contra Ungariei, oscilarea lui Basaraba în spre Buda, ceea ce s'a întâmplat de sigur în urma vestii ajungerii regelui Mătiaș la Sabacz. Da sigur credința în victoria regelui Ungariei, ceea ce i-ar fi putut aduce pericolul tronului din nou amenințat de Vlad Tepeș, a făcut pe slăbul Basaraba să graviteze în spre Ungarie, împăcându-se cu Mătiaș. Faptul îl aduce la cunoștința Brașovenilor Voievodul Ardealului la 15 Ianuarie 1476.² El n'a putut rămânea necunoscut Sultanului și a contribuit de sigur la hătărarea acestuia de a îndrepta expediția spre Dunărea de jos, ceea ce ar fi avut avantajul, că ar fi contribuit la aducerea la Mentei din nou sub sfera Semilunei și la înghițirea lui

¹ „Historia Turchesca“, p. 82. În timpul expediției din 1476 tinerii erau încă în Suceava (Bogdan II, Nr. 163 p. 365). Toți câți n'au putut scăpa, au fost extrădați de Ștefan, după campania din 1476, sau la sfârșitul ei. Pentru cei fugiți Ștefan afirmă că a plătit Sultanului despăgubiri.

² „Serenissimus dominus noster rex cum Bassarab Wajwoda transalpinensi unionem habet“ (Hurmuzaki, XV, 1, No. 149, p. 86—87).

¹ Hurmuzaki, II, p. 8, No. 10; Scrisoarea Papei către Ștefan, Roma, 31 Martie 1475; No. 16, p. 13 și No. 17, p. 14.

² Hurmuzaki, II, 1, No. 16, p. 14.

cătră învățător și de cătră comisarul consistorial. Religia e prima materie din care are să se facă examenul (§ 25).

Materialul din care se face examenul îl stabilește, după ascultarea învățătorului, președintele examenului în conțelegere cu exmisul ministerial. Întrebările le pune învățătorul, dar comisarul consistorial și exmisul ministerial sunt îndreptățiți a pune și ei direct întrebări.

Elevii cari în decursul anului n'au dovedit din anumite materii cunoștințe îndestulătoare, vor fi examinați din acelea mai amănunțit.

Elevii privațiști răspund din toate materiile cari se predau în cl. VI (§ 26).

Limba în care se face examenul în școlile noastre, e limba română. Din obiectul de învățământ «Limba maghiară» examinarea se face ungu-rește (§ 28).

Examenul e public. Intr'o zi se pot examina 20 de elevi (§ 28).

După terminarea examenului se ține o scurtă conferință de clasificare la care ia parte comisarul consistorial, exmisul ministerial, învățătorul și directorul școlii, catehetul și președintele scaunului școlar, respective substitutul aceluia. Clasificările se fac în conformitate cu § 110 din «Regulamentul pentru organizarea învățământului» nostru, având la stabilirea notelor să se țină cont și de notele de peste an.

În ce privește nota din Religie, la stabilirea ei exmisul ministerial nu ia parte.

Dacă un elev a dobândit nota de: nesuficient din cel mult două obiecte (afară de desen, cântări, lucrul manual și gimnastică) poate face din acele obiecte examen de corectitudine peste un an.

Examen final cu succes depune acel elev care, fără considerare la cele patru studii de mai sus, obține din cel mult o (una) materie nota de: nesuficient.

Învățătorul e dator a avea gata până în ziua examenului clasificările de fine de an ale elevilor de clasa a IV. (§ 29).

CAP. III

Absolutorul.

Elevii cari au prestat cu succes examenul, obțin absolut, care absolut trebuie să fie în deplină conformitate cu Matricula. Deodată cu acest circular se trimit oficiilor protopopești câte 50 ex. din formularele cele nouă de absolutorii și tot atâtea ex. din Matricula, pentru preîntimpinarea celor mai urgente trebuințe la școlile cari au examenele în zilele viitoare. Aceasta din motivul că atestatele și matriculele impuse de noi prin

circularul Nr. 3714 a. c. au fost anulate de d-l ministru. On. oficii protopopești vor achita prețul acestor tipărituri direct la «Librăria arhidiecezană» (6 cor).

Absolutorii se plătesc din partea episcopiei parohiale și, pe baza § 7 al art. XLVI din 1908 se extradau gratuit absolvenților. Directorul școlar e responsabil pentru exactitatea absolutorului și pentru consonanța dintre el și Matricula. Absolutorul trebuie iscălit de comisarul consistorial, de exmisul ministerial și de învățătorul examinator.

În absolutor comuna trebuie scrisă exclusiv cu numele ei oficial.

Absolutorul și matricula se redactează îndată după examen, așa ca comisarii să le poată iscăli încă înainte de plecarea din comună.

Matricula cuprinde toate absolutorii date, de pe un singur an sau de pe mai mulți ani, care trebuie cusute laolaltă, iar capătul sfoarei sau al aței cu care sunt cusute, trebuie sigilat cu sigilul școlii, pentruca în chipul acesta să nu se poată rupe nici o foaie din Matricula și nici altă foaie să nu se poată intercala ulterior în ea. Inspectorii regești sunt însărcinați să provadă și cu sigilul lor oficial aceste matricule.

Susținătorii de școale au datoria de a îngriji cu mare băgare de seamă matriculele.

În caz că vreă școală s'ar sistă, susținătorul ei e dator a predă matricula spre păstrare primăriei comunale.

Despre examenele de absolvire P. On. oficii protopopești sunt însărcinate a înainta de aici încolo rapoarte speciale în fiecare an.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 8 Maiu v. 1914.

Ioan Meșianu m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.
Dr. George Proca m. p.,
secretar cons.

Chestia română.

E ținută mereu la ordinea zilei chestia română. S'a vorbit mult în delegațiuni în chestia aceasta, iar presa încă o discută neîntrerupt.

În delegațiunea austriacă a vorbit în chestia română și contele Clam-Martinitz, și vorbirei sale i s'a dat o importanță foarte mare, din două motive: Contele Clam e șeful unui mare partid din casa de sus a senatului imperial dela Viena, și contele Clam întreține legături intime cu împăratul nostru de tron, a Arhiducelui Francisc Ferdinand.

fi fost pus la curent cu încercarea de înclăciune a Sultanului, a ucis pe prizonieri în fața Solului turc și a refuzat tributul cerut precum și cedarea Ch'lei și restituirea corăbiei refugiate la Cetatea Albă.¹

Solul turcesc găsi la întoarcerea din Moldova pe stăpânul său la Adrianopol,² unde se oprise 40 de zile,³ de sigur pentru a aștepta răspunsul dela Ștefan, care a făcut să se umple paharul amărăciunii⁴ avute din partea acestuia și l-a determinat să întreprindă expediția de revanșă. Răspunsul adus de sol l-a convins pe Sultan să amâne expediția contra lui Mătuș, pe care se pare că avușese intenția să o întreprindă atunci — așa se explică căutarea aplanării diferendului cu Moldova pe cale diplomatică — și să grăbească campania contra rebelului din Suceava, prin a cărui înălturare da lovitură indirectă și regelui Ungariei.⁵

¹ Ibidem.

² Ibidem.

³ Angioloello în „Historia Turchesea“, p. 85.

⁴ Iorga, „Acte și fragmente“, p. 16: „El signore Turco se messe ad camino con el suo esercito verso Belgrado... et doppo el ritorno del suo ambasciatore... el dicto signore Turco lassò el camino de Ungaria et prese la via verso Vlxia“.

⁵ Turzunbeg, defterdar al Sultanului, care a luat parte împreună cu Mahomet la campania din 1476, afirmă că stăpânul său a întreprins expediția cu șolul pe sa dea prin aceasta o lovitură și regelui dela Buda (Thury I 93).

N'a spus în delegațiune nici contele Clam alta, decât aceea ce au spus și ceilalți oratori, anume: că politica externă a monarhiei n'a fost destul de corectă față de România, că Românii din Ungaria trebuie să fie tratați altcum, nu ca în trecut, că are încredere în acțiunea contelui Tisza, și că așteaptă bune rezultate dela încercările sale de a ajunge la înțelegere cu Românii. A repetat deci contele Clam-Martinitz în delegațiune cam aceea ce spusese tot acolo și alții înaintea lui.

Și totuși lui i s'a luat în nume de rău vorbirea rostită, din cele două motive amintite mai sus, și un alt conte, iarăși cu trecere în cercurile politice din Austria, Adalbert Sternberg, îl critică cu asprime în coloanele ziarului «Neues Wiener Journal» pentru greșala săvârșită. Ii spune, că el, tocmai el, contele Clam-Martinitz, nu trebuia să critice politica externă a contelui Berchtold. Și îi spune, că de ce? Iată ce scrie:

«Publicitatea cunoaște raporturile străne pe cari le are (contele Clam) cu Moștenitorul de tron și știe, că vorbele sale nu au să fie acceptate ca vorbele prezidentului partidului din dreapta al casei de sus, ci ca semn al dispoziției ce domnește în jurul Moștenitorului de tron. Dacă deci favoritul Moștenitorului de tron atacă într'o chestie atât de delicată pe ministrul de externe, aparența ar fi, că acest ministru nu posedă încrederea Moștenitorului de tron. O astfel de vorbire a contelui feudal clatină poziția cancelarului nostru mai mult decât toate celelalte vorbiri... Sunt convins, că nime dintre conservatorii, al căror șef a ajuns contele Clam, sub presiunea contelui Stürgkh și a principelui Thun, nu va aproba vorbirea sa, și anume, din următoarele motive:

Când s'a prezentat ambasadorul rusesc Giers la Împăratul, în audiență de adio, Împăratul i-a spus: «Spune Majestății Sale, Domnitorului Vostru, că eu singur fac politica externă, și nu mă las sedus de nime și de nimica». Lucrul acesta îl știa contele Clam tot așa de bine ca și mine. Și putea să caute ocaziunea, cum a făcut și în alte chestii, de a discuta în privința aceasta cu contele Berchtold, în camera caritatis. Căci săgețile sale nu sunt îndreptate în contra contelui Berchtold, ci ele au o țintă cu mult mai înaltă. Și tocmai în zilele, în cari grija și boala se primblă ca o fantomă prin salele hofburg-ului!...

Dar chestia mai are și o altă însemnătate. Cu ce pretensiuni va pași în viitor România față de noi, când va auzi, că din cercurile celor mai servili barbați de stat, cari în ultimii cincizeci de ani n'au cutezat nici când să atragă atențiunea publicității prin vre-o critică asupra lor, acum se face imputare ministrului de externe, că n'a făcut destule concesii Românii? Asta înseamnă atâtea, cât a îndopa elementele antiaustriace din România! Nu știe contele Clam, cât de complicate sunt raporturile noastre cu România, din motivul, că cele patru milioane și jumătate de Români subjugăți din Ungaria duc o vieță atât de năcăjită? Chestia română nu e o chestie externă, ci o chestie curat internă, în care ministerul de externe până acuma înzadar și-a dat toată truda, căci s'a lovit totdeauna de rezistența neînvingibilă a tuturor partidelor din Ungaria. Nu e mirare deci, că după vorbirea contelui Clam, opoziția maghiară cere fortificații la granițele României, ceace e provocație directă la adresa vecinului. Atitudinea aceasta a opoziției maghiare avem să o mulțămim vorbirei prezidentului unui partid serios și patriotic, cum e dreapta din casa magnaților.

Un lucru l-a uitat contele Clam, anume, că meritul e numai al Monarhu-

lui, că raporturile noastre cu România, pe lângă toate cele întâmplate în Ungaria, sunt încă sincere. Contele Clam putea oricând să spună ministrului de externe, că e nedibaciu și neajutorat; dar a combate în felul acesta liniile mari (ale politicii sale), fără a-și da seamă de gravitatea vorbelor sale, nu poate fi decât diletantism. Chiar și pentru aceea, pentrucă cunosc patriotismul contelui Clam și nu-l trag la îndoială.

Năzuințele ministrului de externe și ale Coroanei, de a se crea o soartă mai suporabilă pe seama Românilor din Ungaria, sunt cu mult mai intense decum presupune publicul. De aceea, imputarea contelui Clam e nu numai neîndreptătită, ci chiar primejdioasă pentru stat»...

Sunt foarte interesante lucrurile pe cari le spune contele Sternberg în articolul său polemic, și pe cari le-am putea resuma pe scurt în următoarele: Politica externă o face și la noi, ca în alte state, Monarhul. Cine o atacă, atacă pe M. Sa. Dacă politica externă vine criticată prea mult din punct de vedere românesc, prin aceasta crește numai apetitul Românilor din regat. Dar fără motiv, pentrucă Coroana și ministrul de externe a făcut pentru îmbunătățirea sorții Românilor din Ungaria, cari duc o vieță năcăjită (ein kümmerliches Dasein), mai mult decât presupune lumea! Tot atâtea mărturisiri și destăinuiri, pe cari va trebui să ni le însemnăm bine, și cari vor înlesni înțelegerea multor lucruri, cari până acuma nu prea puteau să fie înțelese. Iar autenticitatea celor spuse de contele Sternberg nu o va putea trage nime la îndoială, — cunoscute fiind legăturile celui ce le spune cu toate cercurile înalte politice dela Viena.

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Reforme administrative. Proiectul de lege despre reformele ce se vor introduce în administrația țării e gata, și în curând va fi supus aprobării prealabile din partea Majestății Sale, apoi va fi prezentat dietei spre dezbateră, pe a începutul lunii Iunie. Probabil însă că discuția asupra lui se va începe în detă abia la toamnă.

Casa magnaților a ținut Vineri ședință în Budapesta. A fost pus la ordinea zilei bugetul, apoi legea apropiării și legile mai mărunte, votate în timpul din urmă din partea dietei. La buget cei din opoziție au făcut imputare guvernului pentru concesiunile făcute celor de limbi streine, permițându-li-se, să poată învăța scrisul și cetitul în limba lor maternă în școlile de stat, ceea ce toseamnă o slăbire a maghiarismului. Contele Tisza, ministrul-president, a dat imediat explicațiile necesare, și a vorbit și P. S. Sa, Episcopul Dr. Vasile Hossu din Gherla, care a protestat în contra afirmării, că Românii ar fi contrari unității statului, și că în școlile lor s'ar propaga ideea contrară acestei unități. Primește cu mulțămim ordinațiunile ministrului de culte și instrucțiune publică date acum de curând, și roagă guvernul, să nu se oprească aci, ci să meargă mai departe pe calea apucată, pentru a mulțămim naționalitățile. Roagă pe toticea ce vorbesc în chestia de naționalitate, să nu mai numere să străini pe cei de altă limbă, căci ei doară tot eși sunt cetățeni ai statului acestuia, ca Maghiarii. Bugetul a fost votat, împreună cu toate proiectele de legi, cari erau puse la ordinea zilei.

România.

Fundațiunea Carol I. Vineri s'a inaugurat noul palat din București al fundațiunii universitare Carol I, în prezența Regelui, Reginei, Principelui Ferdinand, Principesei Maria, apoi a principelui Carol și a principesei Mărioara. Raport amănunțit vom da în numărul viitor.

Zecă Maiu. Zua de zecă Maiu, aniversarea suirei pe tron a M. Sale Regelui Carol, apoi a proclamării regelui și a încoronării, a fost sărbătată în București și în anul acesta cu solemnitatea obișnuită. A fost serviciu divin solemn la Mitropolia, la care a participat Regele, Regina, cu

¹ Vezi mai sus p. 59.

² Iorga, „Acte și fragmente“, III, p. 56.

celelalte meniri ai familiei regale, apoi a fost paradă militară, defilând frumos toate trupele din București în fața Regelui. La sărbători a luat parte și o delegație a regimentului de dragoni din Prusia, al cărui proprietar-șef e M. Sa Regele Carol. Conducătorul delegației e principele Waldek-Fyrmont, un văr al Regelui Carol.

Străinătate.

Din Albania. Telegramale sosite ieri din Durazzo, capitala Albaniei, ne spuneau, că ordinea și liniștea ar fi pe deplin restabilite pe acolo. Răscoala a fost învinsă, iar vizitorul ei, Essad pașa, și-a încheiat cariera de bărbat de stat al „Albaniei”. A dat asigurarea, că el nu a avut intențiuni deșănnoase față de principele Wilhelm, apoi a subscris o declarațiune, că nu se va mai amesteca de loc în afacerile politice ale Albaniei, și că nici nu va mai pune piciorul pe pământ albanez, și în urma acestor promisiuni a fost făcut scăpat: de pe vaporul austro-ungar a fost trecut pe un vapor italian, care l'a dus apoi, pe el și pe soția sa, la Neapol, în Italia unde va rămâne pentru todeauna. Liniștea era însă, după telegramele de astăzi, numai aparentă, pentru că după ce s'a înlăturat, că Essad pașa a scăpat de primejdie, răsculații au pus de nou mânăpe arme, s'au adunat din toate părțile țării, încunjurând și amenințând capitala Durazzo. Principele Wilhelm, temându-se de urmări grave, s'a refugiat cu familia sa pe un vapor italian. Guvernul albanez a demisionat, astfel că acum comisiunea internațională de control are iarăși puterea în mână și ea conduce destinele Albaniei.

Contele Károlyi și americanii.

La timpul său am făcut și noi amintire, că presidentul executiv al partidului independist maghar, contele Károlyi Mihály, unul dintre cei mai avuți magnați ai țării, a umbrit înaintea de sărbătorile sfinților Paști prin America, cu scopul de a îndupleca pe Maghiarii de acolo să adune bani pentru cassa de partid a independenților, ca să aibă cu ce să înceapă lupta în contra guvernului la algeriile care vor fi efectuate în cursul anului viitor.

Deja ideea în sine e cam ciudată. Să se ducă un milionar, un aristocrat cu întinse latitudini, la ceie aduși la sspă de lemn prin necorecta guvernare a țării, deci din cauza sărăciei și siliți de foame au luat lumea în cap și au plecat la America, pentru că dela ei să cerșiască bani pentru scopuri electorale! Dar e imoral și scopul pentru care s'au cerut banii dela ceie au plecat la America, spre a aduna acolo bani ca să-și poată plăti datoriile de casă, nu pentru ca să se cumpere pe ei steaguri pe seama candidaților independenți la alegeri, — fiindcă o opoziție cinstită are să combată cu toată energia orice cheltuielă făcută la alegeri și să pretindă, ca alegerile să fie curate, să se facă fără bani, — iar nu ea însăși să adune fonduri secrete pentru scopuri electorale!

Și și făcuse socoteala de acasă contele Károlyi Mihály, că are să adune în America cel puțin treisute de mii de dolari, ceace ar face în coroane 1,300,000. N'au mers lucrurile însă în America așa cum și le-a închipuit contele Károlyi Mihály, și se pare că contele a venit acasă de acolo fără parale. A venit însă cu promisiunea oamenilor săi de încredere de acolo, că vor face ei tot posibilul, ca până la toamnă cassa partidului independist să se umplă de dolari americani.

Și oamenii s'au ținut de promisiune. Au aranjat o mare întrunire publică maghiară, cu o taxă mică de intrare, ca să poată participa cât de mulți spre a contribui cu cenții lor la crearea unui mare fond electoral pe seama celor de acasă. S'au rostit vorbiri în adunare și s'a spus, cât de asupriți și de necerși sunt boerii cei de acasă, mai ales marele moșier, Contele Károlyi, care ar vrea atât de mult să ajungă — prim-ministru, și s'a adunat o sumă frumoasă de bani, 680 de dolari.

Aranjatorii întrunirii au avisat numai decât pe contele Károlyi despre splendidul succes pe care l'a avut prima lor întrunire, punându-i în vedere, că au să urmeze și altele, multe, foarte multe. I-au comunicat însă totodată, că față cu venitele întrunirii, cari fac 680 dolari, cheltuielile avute se urcă la 750 dolari, deci se arată un mic deficit de 70 dolari, pe care aranjatorii îl cer dela contele Károlyi de urgență, pe cale telegrafică! Și sigur, că la celelalte întruniri deficitul va fi și mai mare, și astfel, în loc de 300.000 dolari câștig, contele Károlyi se va putea alege cu o însemnată paguba materială pe urma călătoriei sale la America, dacă cumva nu va fi telegrafat adoratorilor săi din America, ca astfel de întruniri să nu mai țină!

Dar nu aceasta e de interes pentru noi, ci eu totul altceva. Cât a stat în Ame-

rica, contele Károlyi Mihály a vorbit ca cel mai înfocat agitator naționalist, probabil în credința, că pe calea aceasta va îndrăzni și pe nemaghiarii din America, să contribuie și ei la fondul său electoral. Un corespondent din Newyork al ziarului „Budapesti Hirlap” scrisese adică în numărul din 17 Mai n. c. că în mai multe rânduri contele Károlyi Mihály s'ri făcut declarație în fața oamenilor de acolo, că Ungaria va trebui să fie prefăcută într-o a doua Elveție. Românii și Sârbii trebuie să li s'permită alăturarea la regatele lor, iar Maghiarii, cu Nemții, cu Slovaci și cu Rutenii, au să formeze o Elveție, un stat federal. Și când i s'a făcut observația, că așa ceva nu vor permite puterile mari europene, domnul Károlyi s'a arătat să reguleze el afacerea cu puterile cele mari!...

E generos din cale afară contele Károlyi, dar numai în America, unde e vorba, ca după închiderea sesiunii delegațiilor să meargă de nou marele politician maghar, tot pentru a aduna parale pe seama fondului său electoral. În America s'ri învoește el, ca Românii din Ungaria să treacă la statul român, Sârbii să fie încorporați la țării, iar pe celelalte popoare din patrie le imparte în cantonate, cu autonomie proprie națională, iar aici această condamnă pe contele Tisza pentru că a stat de vorbă cu fruntași Românilor și li-a făcut concesii, condamnă pe contele Berchtold pentru că a alergat prea mult după prietenia României, și cere și el fortificații în Ardeal, ca țara să fie spărată în contra României!

Astfel de politică face fruntașii partidului independist maghar! Politică de duplicitate. Astăzi reclamă în giră mare votul universal, egal, direct, cu votare secretă, dar când erau ei la putere nu l'au dat țării, deși puteau să-l dea în câteva zile. Și nici în lupta parlamentară n'au intrat pentru votul universal, când s'a pertractat în dietă noua lege electorală, ci au preferit să fie dați afară din dietă prin garda parlamentară, lăsând ca legea să fie votată așa cum o prezentase guvernul și cum și lor le era foarte bună și binevenită. Astăzi alarmează lumea că sunt enorme cheltuielile, cari se cer pentru armată, dar nu s'au și aceea, că tocmai ei, guvernul coalției, au început cu înmușirea cheltuielilor, ridicând bugetul statului aproape la dublul de mai înainte. Și dacă ar veni de nou la putere, tot așa ar face. Pentru că după cum arată cazul contelui Károlyi cu Americanii, le place să cheltuiască mult, dar nu din al lor, ci din a altora. Vor face bine deci Americanii, dacă și vor ținea și pentru mai departe pungile închise pentru domnul Károlyi. Și mai ales să-și țină pungile închise nemaghiarii din America, și să nu se lase ademeniți de ideile federative ale contelui Károlyi, pe cari acest trufaș maghar maghiar le știe propaga, cum se vede, numai după ce trece prin o sguduitoare — boală de mare.

Congresul uniunii femeilor române.

Aviz.

Uniunea femeilor române din Ungaria își va ținea congresul din estan în Sibiu. Pentru ocaziunea acestui congres s'a satorit următorul program:

I. In 7 Iunie st. n. a. c. întâmpinarea la gară a Comitetului Uniunii, prin Comitetul Reuniunii Femeilor Române din Sibiu.

II. In 8 Iunie st. n. a. c.: a) Participarea la serviciul divin. b) După serviciul divin ședința primă a congresului, în sala festivă a Asociației. c) La ora 1 masă comună în restaurantul dela Hotel Boulevard. d) După amezi vizitarea expoziției ce se va aranja la școala industrială a Reuniunii Femeilor române din Sibiu. e) Seara Concert.

III. In 9 Iunie st. n. a. c. a) Înainte de amezi ședința a doua a congresului, tot în sala festivă a «Asociației», la ora 10. b) La ora 1 masă în restaurantul Boulevard, oferită Comitetului uniunii și reprezentantelor reuniunilor surori. c) După amezi vizitarea muzeului «Asociației». d) Seara reprezentațiune teatrală.

IV. In 10 Iunie st. n. a. c. excursiuni la Săliște, Rășinar și Călimănești.

Ducerea în îndeplinire a acestui program este încredințată unor comisiuni speciale: a) o comisiune pentru încvartirarea participanților la congres; b) o comisiune pentru aranjarea concertului și a reprezentațiunii teatrale; c) o comisiune pentru aranja-

rea mesei comune; și în fine d) o comisiune pentru aranjarea excursiunilor.

Programul concertului și al reprezentațiunii teatrale se va publica separat. Toate scrisorile, cari se referă la încvartirare, pentru bilete la concert și teatru, la masa comună și la excursiuni, să se adreseze D-lui Dr. Ilie Beu în Sibiu, Piața mare Nr. 22, cel mai târziu până în 5 Iunie st. n. a. c.

Dat în Sibiu, la 21 Maiu 1914.

Maria Cosma m. p. Dr. Beu m. p.

P. S. Toate zările românești sunt rugate a reproduce acest avis.

NOUȚĂȚI.

Țarul la București. O foaie de regulă bine informată din Paris dă ca pozitivă știri, că Țarul Nicolae al Rusiei, va face împreună cu Țarevna, cât mai curând o călătorie la București, pentru a face vizită familiei regale române.

Programa uniunii interparlamentare. Uniunea interparlamentară își va ținea conferența din anul curent în 19, 20 și 21 August în capitala Suediei, în Stockholm. Membrii conferenței au să fie primiți întruna din zile la palatul regelui August. În arena dela stadion se va organiza o mare festivitate sportivă, urmată de excursiuni și alte serbări.

Institut nou pentru alienați. Ministrul de interne ungar a trimis orașului Kecskemét o adresă, în care declară că în de cursul anului curent se vor începe lucrările de zidire pentru un institut de alienați în numitul oraș. Clădirea va costa două milioane de coroane și va putea să primească la început 400 de bolnavi.

Examele electorale. Ni se scrie, că Marti în 6/10 Maiu n. c. s'a ținut examenul alegătorilor din cercul pretorial al Cisnădiei. com. Sibiu. Au fost examinați 267 de alegători, dintre cari Români 197, ear Sași 70. Au reușit Români 196, ear Sași 70. Un alegător român a fost respins.

Salarele ofițerilor. Ziarul vienez Zeit scrie, că Majestatea Sa Monarhul și-a dat învoirea, ca ministrul de războiu Krobatin să pregătească un proiect pentru o nouă stabilire a salarelor ofițerești. Planul privitor la acest proiect a fost comunicat atât guvernului austriac, cât și guvernului ungar.

Reducere de porto pentru scrisori. Se anunță din Londra, că după toată probabilitatea începând cu 1 Ianuarie 1915 are să se scadă portul pentru scrisori în toate statele aparținătoare uniunii poștale universale. Guvernul englez a primit propunerea ministrului poștelor, care cere ca portul de scrisori să se reducă dela 25 bani la șase bani. Se crede, că congresul din Decembrie al uniunii poștale universale va aproba reducerea aceasta.

Asediul Adrianopolului. Reprezentanții unei fabrici franceze de filme au sosit la Adrianopol, ca obținând încuviințarea guvernului turcesc, să facă reproducțiuni pentru cinematograful reprezentând asediul Adrianopolului. Autoritățile militare vor pune la dispoziția societății câteva trupe, care au să facă exercițiile necesare. Agenții fabricii au propus stăpânirii turcești să incendieze câteva sale din apropierea orașului, — firește, pe cheltuiala societății franceze, care doare să eternizeze cât mai fidel istoricul eveniment al Impresurării Adrianopolului.

† Romul Dimboiu, contabil la institutul de credit și economii „Șoimul” din Murășuioara, a decedat în 17 Maiu n. c. după un morb scurt și greu, în etate de 33 de ani. Odihnească în pace.

Târgul de vite se ține în Sebeșul săsesc (Szászsebes) în 30 și 31 Maiu.

Despre pictorii moderni. Cu prilejul vizitei sale în orașul Wiesbaden, împăratul Wilhelm a rostit o aspră critică despre operele pictorilor moderni. Împăratul a cerștat băile acum deschise din arhiatul oraș și, văzând tablourile care decorează pereții stabilimentului, a zis plin de mirare: „Pictorii de astăzi învață atât de greu să picteze!” Ziarul Berliner Tageblatt scrie, că în urma acestei declarațiuni, făcute de suveranul german, consiliul comunal va falătura câteva tablouri, înlocuindu-le cu decorațiuni mai puțin moderne.

D'ale emigrării. A apărut în Newyork raportul oficial despre datele privitoare la persoanele sosite în America în ultimele 9 luni. În acest restimp au intrat pe teritoriul Statelor unite 920 de mii de emigranți, între cari 600 mii de bărbați și 320 mii de femei. Din Ungaria au sosit ceva peste 100,000, și tot cam atât din Austria; câte 200,000 din Italia și din Rusia, din Germania însă numai 26,000. Au părăsit Statele unite în timp de 9 luni 168 mii de oameni, între cari 27 de mii în Ungaria. Respinși de pe teritoriul Statelor unite, în aceeași vreme, au fost 22 de mii, cărora autoritățile de emigrare nu li au permis din diferite cauze să se stabilească în lumea nouă.

Electricitatea și grindina. E cunoscut, că aproape în fiecare an grindina face daune colosale în economia de câmp, și că de bătaia de peatră nu ne putem apăra. Acum se fac experimentări în Franța pentru a se constata, nu cumva prin electricitate s'ar putea înlătura nenorocirea. Experimentările pornesc din principiu, că grindina este cu atât mai vehementă, cu cât este mai mare tensiunea electrică între pământ și nori. Problema este prin urmare a face să înceteze tensiunea electrică emintită. Această încercare s'ar face cu ajutorul unor paratonere mai puternice decât cele obișnuite, și care ar ajunge până la straturile de sus ale aerului. Se va vedea în curând, cu ce fel de rezultate.

Armatele americane. Cu toate că la Washington se mai sperază în aplanarea pașnică a conflictului războinic ivit între Statele unite și Mexico, totuși se fac grabnice pregătiri pentru înarmarea oștirii de pe uscat. Statele unite ale Americii de nord au astăzi o armată de vre o 5 mii de ofițeri cu 82 mii de subofițeri și soldați. După regimente sunt: 3 de infanterie, 15 cavalerie și 6 de artilerie, — pe lângă alte trupe pentru transport, serviciu sanitar ș. a. Afară de acestea există și garda națională singuraticilor state și în sfârșit milițiile. Flota Statelor unite este compusă din 10 puternice Dreadnoughturi și o multime de alte vase, cu 80 mii de marinari. — Cât este de mare armata mexicană, nu se știe. Se crede, că ar avea cam 50 mii de oameni cu 6 mii de ofițeri; iar garda națională, care nu este încă deplin organizată, s'ar alcătui aproape din 1 milion de oameni. Putere maritimă n'are Mexico, decât trei încrușiătoare fără importanță. Prin urmăre pe apă nu va putea dezvolta nici o împotrivire; pe uscat însă poate fi un dușman destul de respectabil.

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

Prin aceasta convoc pe domni învățători din tractul Mercurului la conferența trimestrală, ce se va ținea în 21 Maiu (3 Iunie) a. c. în școala din Apoldul superior, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Participare la serviciul divin.
 2. La 9 oare a. m. deschiderea și constituirea conferenței.
 3. Lecțiune practică în scris din geometrie cu cl. V—VI, de Constantin Icoșof.
 4. Lecțiune practică în scris din calcul cu cl. IV., de Dumitru Ivan, Cărpiniș.
 5. Dare de seamă despre o carte nouă pedagogică, de Onisifor Borcea.
 6. Organizarea șezătorilor literare populare, de Emanuil Bungărzan.
 7. Rațiociniu documentat despre starea casei bibliotecii pedagogice tractuale.
 8. Curentii.
- Inchiderea conferenței.
Mercurul, 9 Maiu 1914.

Avr. S. Pecurariu,
protopresbiter.

Poșta redacției.

D-lui Z. M. în O. Rugăriile, adresate ministrului de agricultură, să trimită direcțiunii academiei de agronomie (gazdasági akadémia) din Cluj, până la 10 Iunie n. c.

Cărți și reviste.

Vatra Școlară, revistă pedagogică, redactată de Dr. V. Stan și Dr. P. Roșca. A apărut Nr. 5 din 1914 cu următorul conținut: Îndrumări metodice la instrucțiunea cântării în școală, de T. Popovici. Calculul în clasa a II. a școlii populare, de I. Butta. Asimilarea materiilor în frunzele plantelor, lecție practică pentru clasa VI. Învățământul alternativ, de I. Pavel. Învățători cu două suflete, de D. Bedeleanu. Informațiuni Bibliografice.

Nr. 281/1914.

(473) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. Băria, se publică concurs nou cu termenul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele fașionate în coala B. Doritorii a ocupa acest post se trimită până la termenul convenit rugările concursuale cu documentele prescrie la subsemnatul oficiu, și să se prezinte la biserică spre cunoaștere, cântare și eventuală servire.

Deva, la 7 Maiu 1914.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopop.

Nr. 268/1914.

(470) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, sistematizat pe lângă parohul Constantin Gurgescu din parohia de clasa III. Runc cu filia Luncalargă, protopresbiteratul Lupșa, și respective pentru întregirea materiei și filiei acesteia cu paroh — în consonanță cu decisiul sinodului parohial dela 23 Aprilie a. c. și rezoluțiunei corzistoriale Nr. 3972/1914 Bis. — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima inserare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fașionate la întregirea venitelor preoțești cu ajut de stat. Capelanul va beneficia de jumătate venitele din coala B) după modalitățile din concluzul sinodului parohial, și va fi subordonat parohului în toate afacerile oficioase.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele recerute, se înaintează, subscrîsurii oficiu, amăsurat §. 32 din regul. pentru parohii.

Concurenții, după primirea aici a prelabilei lor încunoștiințări, până inclusive 8 zile înainte de alegere, se pot înfățișa în biserică, spre a cânta și cuvânta, și resp. a face cunoștiință cu alegătorii.

Ofenbaia, în 2 Maiu 1914.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Lupșa în conțelegere cu comitetul și sinodul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.**Anunț de licitație.**

Comuna bisericăscă gr.-or. din Bogatu român escrise prin aceasta concurs de licitație minuendă, care se va ținea Joi, în 15/28 Maiu 1914 (ziua înălțării D-lui) la oarele 2 p. m., pentru zidirea unui edificiu școlar conform planului de edificare aprobat de Prea Veneratul Consistor Archid. sub Nr. 7416/1913.

1. Prețul strigării e 12.050 coroane după care sură licitanții au a depune vadiu de 10%.

(469) 3-3

2. Cărămida necesară o dă comuna bisericăscă adusă la fața locului.

3. Comuna bisericăscă își rezervă însă dreptul a da în întreprindere edificarea aceleia care oferă mai multă încredere.

Planul de zidire, precum și preliminarul de spese se pot vedea oriând la oficiul parohial.

Bogatu-român, la 15 Maiu 1914.

Ioan Morariu, Dionisiu Răulea
paroh, preș. com. parohial. notar.

Nr. 334/1914.

(467) 2-3

Concurs.

Cu provocare la ordinul Ven. Consistor din 17 Decembrie 1913 Nr. 16012 Bis., pentru ocuparea parohiei Bucium-Muntari, se escrise concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fașionate în coala B.

Cererile de concurs se vor înainte subsemnatului oficiu în termenul arătat îndatorându-se concurenții a se prezenta cu observarea dispozițiilor regulamentului, în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, resp. celebra.

Abrud, 30 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Abrudului.

Petru Popoviciu
protopresbiter.**Mersul trenurilor în Sibiu.**

Dela 1 Maiu până la 1 Octomvrie 1914.

I. Sosire.

Dela Copsa-mică (Kiskapus): La oarele 3:53 noaptea, 7:12 dimineața, 11:29 n. de a., 5:45 d. a. și 8:56 seara.

Dela Ocna (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septemvrie) 10:15 dim., 3:17 d. a., 7:19 seara și 10:48 noaptea.

Dela Vințul de jos (Alvincz): 6:40 dim., 11:39 n. de a., 4:29 d. a. și 8:46 seara.

Dela Făgăraș (Fogaras): 7:16 dim., 12:27 d. a. și 9:50 seara.

Dela Turnu-roșu (Verestorony): 11:50 n. de a., 3:37 d. a. și 10:27 noaptea.

Dela Agnita (Szentagota): 6:43 dim., 12:55 d. a. și 7 ore seara.

Dela Cisnădie (Nagydiszód): 7 ore dim., 1:18 și 3:22 d. a., 8:03 seara (până la 15 Septemvrie, în Dumineci și sărbători) și 10:54 noaptea.

II. Plecare.

La Copsa mică (Kiskapus): 7:27 dim., 1 d. a., 5:01 d. e., 7:20 seara și 11:04 noaptea.

La Ocna (Vizakna): (Din 15 Maiu până la 15 Septemvrie) 8:55 dim., 2 ore și 3:30 d. a. și 9:08 seara.

La Vințul de jos (Alvincz): 3:05 noaptea, 7:37 dim., 10:35 n. de a. și 4:51 d. a.

La Făgăraș (Fogaras): 4:20 dim., 1:42 d. a. și 5:55 d. a.

La Turnu-roșu (Verestorony): 4:06 dim., 12:56 d. a. și 4:42 d. a.

La Agnita (Szentagota): 3:40 noaptea, 7:43 dim. și 3:38 d. a.

La Cisnădie (Nagydiszód): 5:21 și 7:30 dim., 1:29 d. a., 3:56 d. a. (până la 15 Septemvrie, în Dumineci și sărbători) și 9:23 seara.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Masa ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune
de**Zotti Hodoș.**

Prețul cor. 1:20 + 10 fil. porto.

S'a deschis**„HOTELUL
BOULEVARD”**

Sub firma „Hotel Boulevard” s'a deschis nou ziditul hotel, pe cel mai frumos și mai frecventat loc al Sibiului, colțul stradei Șeguna și Bretter promenadă, cu restaurant elegant pentru publicul voiajor, precum și din loc.

„Hotelul Boulevard” e în toate părțile sale modern și elegant aranjat și oferă un aspect admirabil peste munții Carpaților! 60 camere stau cu tot confortul dorit (conduct de apă rece și caldă), calorifer și (lift) ascensor la dispozițiunea oaspeților, autogaraj și un automobil distins la fiecare tren, care și pentru călătorii speciale să închiriază.

Restaurantul hotelului e elegant și plăcut aranjat sub conducerea și regia proprie a noastră.

Am pr'mit apelul la chemarea noastră, ca să servim și mai departe ca și până acuma circulațiunii crescândă a străinilor.

(433) 12-

Ne vom nisui a satisface toate dorințele recerute Onor. oaspeților nostri, rugându Vă pentru binevoitorul sprigin cu

toată stima:

Haydecker & Kasper.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Constituția

bisericeii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania

sau

Statutul organic

comentat și cu concluzele și normele referitoare întregit

de

Ioan A. de Preda,

advocat și fiscal al Consistorului arhidiecezan gr.-or. rom. din Sibiu.

Prețul 2 cor. + porto 20 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Notițe

despre

întâmplările contemporane

serice de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3:50 + porto 30 fil

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Archibald, *Impresii de Călătorie*, note de om născut în Sibiu. Prețul cor. 2:50. + 20 fil. porto.

Bellor A., *Dare de samă asupra mișcării literare pedagog. din anul școlar 1912/13.* Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Bunea Dr. A., *Incercare de Istoria Românilor până la anul 1382.* Scriere postumă cu un Portret foarte bine reușit al autorului. Prețul 5 cor. + 20 fil. porto.

Caragiale I. L., *Teatru*, opere complete. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Cartea Verde, textul tractatului de pace dela București 1913. Prețul cor. 1:50. + 20 fil. porto.

Cezaban A., *Intre Femeie și piscică*, romane. Prețul cor. 1:50. + 20 fil. porto.

Chirătescu M. I., *Grănicerul*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Coșbuc G., *Fire de Tort*, poezii. Ediție nouă cu 100 pagini mai mare decât ediția anterioară. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Diamandy G., *Chemarea Codrului*, poezie vitejască în 3 acte. Prețul cor. 1:50 + 10 fil. porto.

Drăgescu Dr. I., *Pro patria, Povestire despre începutul și menirea neamului românesc.* Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.

Dulfa P., *Gruia lui Novac*, Epopee alcătuită din cântecile de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murru. Ed. simplă cor. 1:50, ed. de lux cor. 2:50. + 20 fil. porto.

Eroii Noștri, pagini alese din istoria neamului. 3 broșuri à 30 bani. Broșura I conține: Răsboaiele între Români și Daci. Broșura II conține: Dacia sub Traian. Broșura III conține: Muntania și Moldova, fătăiele lupte cu Ungurii. Broșurile acestea sunt scrise pe foțelesul poporului. Porto 10 fil.

Farago E'ens, *Din taina veștilor Răspântii*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Filipescu N., *Discursuri politice*, publicate de N. Panlelea. Vol. I. 1888-1901. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Flaubert G., *Salambo*, roman. Tradus de Ludovic Dauș. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

G'lication G., *Biserica și din Războare*, romane și schițe. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Ghica Ioan, *Pământul și Omul*, ilustrat. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Goethe, *Faust*, tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun. Prețul 1 coroană. + 10 fil. porto.

Hamat Alex'u, *Noua lege militară*. Extras din lege și tăcuirea ei. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Herz A. de, *Bunicul*, comedie în 3 acte. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Hodoș E., *Frumoasa din Nor*, și alte poezii. Prețul cor. 2:50. + 20 fil. porto.

Hodoș Z., *Masă ieftină*, gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Prețul cor. 1:20. + 10 fil. porto.

Horia-Petra-Petrescu, *Văduvioara* și alte șase monologe pentru bărbați și dame tinere. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

În Teara lui Vlaicu. Prinos pomenirii lui Aurel Vlaicu. Prețul 80 fil. + 5 fil. porto.

Ionescu Șisestii G., *Călător*. Prețul cor. 1:50. + 10 fil. porto.

Iorga N., *Note de Drum*. Prețul cor. 1:25 + 10 fil. porto.

Iorga N., *Istoria Statelor Balcanice în epoca modernă*, Lecții ținute la Universitatea din București. Prețul cor. 3:50 + 30 fileri porto.

Irimescu Căndești I., *Pe durmurile Cadri-laterului*, impresii și note. Prețul cor. 1:50 + 10 fil. porto.

Katargiu B., *Discursuri Parlamentare* 1859-1862. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Lazar Stefan, *Floarea Beluției*, roman din epoca Asiro-Babiloniană. Traducere autorizată de Alexandru Ciura. Prețul cor. 1:80. + 10 fil. porto.

Lecca Haralamb G., *Dincolo. Din Dunder în Balcani*. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Legea pentru Curtea de Casațiune și de Justiție. Prețul 2 cor. + 30 fil. porto.

Locusteanu P., *Suntem Nebuni*, schițe umoristice. Prețul cor. 1:50. + 10 fil. porto.

Lovinescu E., *Aripa morței*, roman. Prețul cor. 1:80. + 10 fil. porto.

Lupaș Dr. I., *Șaguna și E'vös*, conferință ținută în sala festivă a gimnaziului din Brașov la 6 Decembrie 1913 și la „Asociațiunea” din Sibiu la 8 Decembrie 1913. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Minulescu I., *De vorbă cu mine însu-mi*, poezii, cu desemnuri de Iser. Prețul 3 cor. + 10 fil. porto.

Moldovan S., *Ardealul II*, ținuturile de pe Murăș. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.

Mureșanu Iacob, 1812-1887 *Album Comemorativ*. Prețul cor. 3:50. + 20 fil. porto.

Murnu G., *Istoria Românilor din Pind Vlahia mare* 980-1259, studiu istoric după izvoarele Bizantine. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Pătrășcanu D. D., *Timotei Muceșicul*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Pillat I., *Eternități de o clipă*, poezii. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Popescu General Al. Candiano, *Războiul Nealămndrei*, asaltul și luarea Griviței. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.

Pușcariu Ioan cavalier de, *Notițe despre întâmplările contemporane*. Broșată cor. 3, legată cor. 3:50 + 20 fil. porto.

Pușcariu Dr. P., Ioan de Preda, Dr. L. Borgia, Dr. I. Lupaș, Dr. Ioan Mateiu și Dr. S. Dragomir, *Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc*. Prețul 4 cor. + 30 fileri porto.

Rădulescu-Niger N., *Orfanii Neamului*, Roman Naționalist. Prețul 4 cor. + 20 fileri porto.

Sadoveanu M., *Priveliști Dobrogene*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Schiopul I. I., *Chestiunea polonă*. Rolul cooperativelor în lupta de conservare națională a Polonilor din Germania cu o hartă explicativă. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Sergent St. G., *Amintirile mele din Războiul pentru Independență*. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Simionescu-Râmniceanu M., *Propilee Artistice*, articole Teoretice și Dări de seamă. Prețul cor. 2:50. + 20 fil. porto.

Stanca Dr. S., *Pocăiții*, Studiu pentru combaterea sectei pocăiților. Prețul 4 cor. + 20 fil. porto.

Stoica G., *Alte vremuri*, schițe și povestiri. Al 3-lea volum din Biblioteca Scriitorilor dela noi care apare sub aspicile „Asociațiunii”. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Suciu Em., *Țganul la vânat*, comedie originală în două acte și *Arde în țigănie*, în versuri. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Theodorian Caton, *Povestea unei Oddi*, romane. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Virgiliu, *Eneida*, tradusă în proză de N. Pandelea. Prețul cor. 2:50 + 20 fil. porto.

Vitejiile lui Mihai-Vodă, documente publicate de Nerva Hodoș. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Vlahuță A., *Dreptate*, romane. Ediția I-ă a acestei cărți s'a trecut în decurs de vreo câteva zile toate și a eșit deja ediția II a în 5-6 mii de exemplare. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.